

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3359/2019. (XII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábrla 11.Gpkf.43.397/2018/2. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.522/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Paragh Györgyi ügyvéd) útján 2019. július 15-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Ítéletábrla 11.Gpkf.43.397/2018/2. számú végzése, valamint a Kúria Gfv.VII.30.522/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó alperesként vett részt egy vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránti perben. A per alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes vezető tisztségviselője volt egy olyan gazdasági társaságnak (a továbbiakban: T. Kft.), amely adósként felszámolás alá került, a felszámolás bejegyzése pedig 2017. március 1-jén került közzétételre a Céglőzönyben. Az adóssal szembeni egyik hitelező egy bank volt, melynek követelését a felszámoló 481 215 Ft tőkeösszegben hitelezői igényként visszaigazolta. A bank később egy faktoring cégnek engedményezte követelését. Az eljárás alapjául szolgáló peres eljárást e faktoring cég indította felperesként az indítványozóval mint a felszámolás alá került gazdasági társaság vezető tisztségviselőjével, valamint egy másik vezető tisztségviselővel szemben.
- [3] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes vezető tisztségviselők felelőssége a T. Kft. tartozásaiért vele – mint a hitelező bank jogutódjával – szemben fennáll. A Fővárosi Törvényszék 24.G.42.341/2016/4. szám alatt bírósági meghagyást bocsátott ki, amelyben megállapította, hogy a 481 215 Ft-os tartozás, valamint annak kamatai mértékéig az alperesek egyetemleges felelőssége fennáll, és amelyet a felszámolási eljárás jogerős befejezését követő hatvan napon belül érvényesíthetnek velük szemben. A felszámolási eljárás 2017. március 1-jei jogerős befejezését követően, 2017. április 4-én a felperes faktoring cég a Fővárosi Törvényszék jogerős felelősségmegállapítási határozata alapján fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a közjegyző 53017/Ü/30366/2017/2. számon ki is bocsátott. Ez ellen az alperes indítványozó ellentmondással élt, így az eljárás 2017. július 9-én perré alakult.
- [4] A felperes ez alapján, 2017. július 14-én keresetet terjesztett elő a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósághoz, mely 4.P.XVIII.21.042/2017/5. számú végzésével megállapította hatásköre hiányát, és a keresetet áttette az ügyben hatáskörrel rendelkező, továbbá kizárólagosan illetékes törvényszékhez, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumához. Ez az áttételt elrendelő végzés 2017. augusztus 2-án emelkedett jogerőre. A Fővárosi Törvényszék 2.G.43.220/2018/8. számú, jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a pert megszüntette, azon indok alapján, hogy a felperes kizárólag keresettel kérhette a 60 napos jogvesztő határidőn belül a jelen esetben a felszámolási eljárás lefolytatására kizárólagosan illetékes Fővárosi Törvényszék eljárását, ám ezt e határidőben nem tette meg. A törvényszék szerint ugyanis e követelés nem minősül a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 3. § (1) bekezdése szerinti pénz fizetésére irányuló, lejárt követelés iránti igénynek, ezért a keresetindítási határidő szempontjából nem vehető figyelembe, hogy a felperes a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet már 2017. április 4. napján előterjesztette a közjegyzőnél.

Szerinte az indítvány előterjesztésének időpontja a kérelem törvényszékhez történő benyújtása (ez esetben a járásbírósról történő áttétel időpontja), amelyre jóval a 60 napos határidő leteltét követően került csak sor. Ebből a törvényszék azt a következtetést vonta le, hogy a felperes a keresetindítási határidőt elmulasztotta, ezért a pert megszüntette.

- [5] A törvényszék e jegyzőkönyvbe foglalt végzésével szemben a felperes fellebbezést terjesztett elő, mely alapján – azzal érdemben egyetértve – a Fővárosi Ítéltábla 11.Gpkf.43.397/2018/2. számú végzésével az ügyben elsőfokon eljáró törvényszék végzését hatályon kívül helyezte, és azt a per további tárgyalására kötelezte. Az ítéltábla szerint a törvényszék lényeges eljárási szabálysértést valósított meg akkor, amikor nem vette figyelembe, hogy a felperes a korábban megállapított igényét a felszámolási eljárás megindítását követő hatvan napon belül érvényesítette; e szempontból a közjegyző előtti fizetési meghagyásos eljárás megindításának időpontja az irányadó, amely fizetési meghagyásos eljárás alakult később – az alperes ellentmondása folytán – perré. A végzés indokolása szerint az úgynevezett „kétlépcsős” törvényi szabályozás azt biztosítja, hogy az első perben megállapításra kerüljön a vezető tisztségviselők felelőssége és annak mértéke, amely előfeltétele a későbbi marasztalási per megindításának. Jelen esetben a törvényszék jogerős bírósági meghagyásban megállapította az alperes felelősségének fennállását az adós társaság tartozásáért. E határozat valamennyi hitelező számára biztosítja azt a jogot, hogy a felszámolási eljárás befejezése után marasztalási keresetet nyújtson be a vezető tisztségviselővel szemben a ki nem elégített követelése erejéig. A második lépcsőben végleges marasztalásra csak akkor kerülhet sor, ha fedezet hiányában az adós vagyonából valóban nem történt meg a hitelezői igények kielégítése. A bíróság a marasztalási perben kötve van a megállapítás során hozott döntéshez, vagyis a marasztalási perben csak az bizonyítható, hogy a felperes az adós társaságnak hitelezője volt-e, milyen bejelentett hitelezői igénye volt, és abból milyen összeg térült meg a felszámolási eljárás alatt, feltéve, hogy a 60 napos jogvesztő határidőn belül kérte a hitelező a jogerősen megállapított felelősség alapján az adós kötelezését. Mivel jelen ügyben a felszámolási eljárás befejezési időpontja 2017. március 1. volt, ezért a felperes részéről a marasztalásra irányuló fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem 2017. április 4. napján történő benyújtása határidőn belül történt. Az Fmhtv. 22. §-a egyértelműen kimondja, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésének ugyanaz a hatálya, mint a keresetlevél beadásának. Az Fmhtv. e szabály alól kivételeket nem fogalmaz meg, így a jelen per alapjául szolgáló kereseti követelést sem jelöli meg kivételként. Mivel tehát a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem eljárásjogi szempontból azonos a keresettel, ezért a 60 napon belül benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet – mint határidőben előterjesztettet – a törvényszéknek érdemben kell vizsgálnia, és érdemi határozatot kell hoznia.
- [6] Az ítéltábla végzésével szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, azt azonban a Kúria Gfv.VII.30.522/2018/2. számú végzésével hivatalból elutasította. A Kúria szerint a felülvizsgálat előterjesztésének jogszabályi feltételei nem álltak fenn, az ítéltábla támadott végzése ugyanis nem minősül sem az ügy érdemében hozott végzésnek, sem a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, avagy a pert megszüntető végzésnek, így felülvizsgálatnak – lévén az eljárás még folyamatban van – nincs helye.
- [7] 3. Az indítványozó, a per korábbi alperese mind a Fővárosi Törvényszék 11.Gpkf.43.397/2018/2. számú végzésével, mind a Kúria Gfv.VII.30.522/2018/2. számú végzésével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott végzések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével; továbbá kérte a tárgyalás felfüggesztését.
- [8] Érvelése összességében mindhárom Alaptörvényben biztosított jog vonatkozásában abból áll, hogy sérelmezi, hogy a Kúria az ítéltábla – az indítványozó szerint hibás jogértelmezésen alapuló – döntését nem az ügy érdemében hozott döntésnek minősítette, ezáltal megfosztotta őt jogai érvényesítésének lehetőségétől. Azzal, hogy egy szerinte anyagi jogi, jogvesztő határidőn túl benyújtott kereset alapján a pert megszüntető törvényszéki végzéssel szembeni fellebbezést érdemben bírált el az ítéltábla, olyan helyzetet idézett elő, melyben (az új eljárásban) szükségszerűen a kereseti követelés összegének megfizetésére fogják őt kötelezni; a Kúria pedig azzal, hogy e hibás ítéltáblai végzést nem tekintette az ügy érdemében hozott döntésnek, amely ellen felülvizsgálatnak lenne helye, végső soron egy bírósági úton nem érvényesíthető követelést tett érvényesíthetővé.

- [9] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog sérelmét az alapján állítja az indítványozó, hogy véleménye szerint a támadott döntések által előidézett helyzetben megnyílik az elévült követelés bírósági úton való érvényesítésének lehetősége, mely az ő tulajdonának „közvetett és tilalmazott elvonását eredményezi”. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az indítványozó szerint azért sérült, mert „a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen”. Továbbá konkrétan a bírói függetlenség és pártatlanság követelménye azért szenvedett csorbát, mert az ítéletáblai és a kúriai döntéssel (az indítványozó által bővebben nem részletezett) hatáskörelvonás valósult meg, valamint sérült a „törvényes bírótól való elvonás tilalma” is, mely (a panaszos által a konkrét ügyre vonatkozóan szintén nem kifejtett módon) biztosítékot jelent „az önkényes ügyelosztási renddel szemben”. Végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog azért sérült, mert a két támadott végzés téves jogértelmezése „tartalmilag nem reparálható jogsérelmet okozott”.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [11] Az indítványozó mindhárom olyan Alaptörvényben biztosított jog vonatkozásában, melyre panaszában hivatkozik, számos, az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából származó határozatot idéz és elemez; azonban azt, hogy ezek a konkrét ügy vonatkozásában mi alapján vetik fel a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét, nem fejt ki. Ezen idézetek több esetben épp azt támasztják alá, hogy az ügy érdemi eldöntése felel meg az indítványozó által előadott alkotmányos szempontoknak. Egyebekben az indítványozó pusztán azt az álláspontját adja elő, hogy az ítéletáblai végzést a Kúriának az ügy érdemében hozott végzésnek kellett volna tekintenie, ez alapján azt érdemben felül kellett volna bírálania, és a törvényszéki megszüntető végzést helyben kellett volna hagynia. Az azonban, hogy egy végzés érdemi-e vagy sem, van-e helye azzal szemben felülvizsgálatnak vagy sem, illetve egy határidőt mikor kell megtartottnak tekinteni, és e tekintetben mely indítvány (a fizetési meghagyás vagy a keresetlevél benyújtása) számít egy eljárás kezdő napjának, jogértelmezési kérdés, melyet csak kifejezetten megjelölt, indokolt alaptörvény-ellenességre való hivatkozás esetén vizsgál felül az Alkotmánybíróság.
- [12] Jelen indítvány egyik hivatkozott Alaptörvényben biztosított jog vonatkozásában sem tartalmaz érdemi indokolást, konkrét alkotmányjogi érvelést arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, emiatt az nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában előírt befogadási feltételnek. Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló jogértelmezést támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Mivel az indítvány a bírósági döntések tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét sem, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek sem.
- [13] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].

- [14] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 11.Gpkf.43.397/2018/2. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.522/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította. A visszautasításra tekintettel a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett külön döntenie.

Budapest, 2019. december 3.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1198/2019.

• • •